

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Seder Rav 'Amram Ga'on z.l.

Amram ben Sheshna

<אָאָג אַנשש אָב אַרמע

Warszawa, 625 = 1865

הליענ רדס

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9755

תפלת נעילה, ג' ראשונות עד בא"י המלך הקדוש • אתה בחרתנו עד זכר ליציאת מצרים: או"א מחול לעונותינו וכו' עד לפני ה' תמחרו, אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא יגיע יראה וירצה כו' זכרונו וזכרון אבותינו וזכרון ירושלים עירך וזכרון משיח בן דוד עבדך, וזכרון כל עמך ישראל לפניך לפליטה לטובה לחן לחסד ולרחמים, ביום הכפורים הזה, ביום מקרא קדש הזה, ביום סליחת העון הזה, למחילה ולסליחה ולכפרה ולמחל בו את כל עונותינו זכר ליציאת מצרים: או"א מלוך על כל העולם כלו בכבודך וכו' עד ומלכותו בכל משלה. קדשנו במצותך שים חלקנו בתורתך, שבענו מטובך שמה לבנו בישועתך, ומהר לבנו לעבדך באמת ודברך אמת וקיים לעד • ברוך אתה ה' מוחל וסולח לעונות עמו ישראל, מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויום הכפורים:

רצה ומרים. וחתום לחיים וכו', שים שלום ובספר חיים וכו', ונחתם לפניך אנו וכל עמך ישראל לחיים ולשלום. בא"י המברך את עמו ישראל בשלום, אמן: אלהינו ואלהי אבותינו תבא לפניך תפלתנו וכו' עד כי אמת עשית ואנחנו הרשענו: מזה נאמר לפניך יושב מרום ומה נספר לפניך שוכן שחקים, הלא כל הנסתרות אתה יודע:

אתה נותן יד לפושעים וימינך פשוטה לקבל שכים, ותלמדנו להתודות לפניך על כל עונותינו למען תקבלנו בתשובה שלימה לפניך כאשים וכנחוחים, למען דברך ודברי פה אל פה, בעבור אמרת, אין קץ לאשי חובותינו ואין מספר לניתוחי אשמותינו, ואתה יודע שאחריתנו רמה לפיכך הרבית סליחתנו. מה אנו מה חיינו, מה חסדנו, מה צדקנו, מה ישענו, מה מעשינו, מה כחנו, מה גבורתנו, מה נאמר לפניך ה' אלהינו, הלא הגבורים כאין לפניך, אנשי השם כלא היו, וחכמים כבלי כדע. ונבונים כבלי השכל, כי כל מעשינו יהו וימי חיינו הבל לפניך, ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל:

אתה הברלת אנשי מראש ותכיריהו לעמוד לפניך, כי מי יאמר לך מה תפעל, ואם יצדק מה יהן לך, ותתן לנו ה' אלהינו באהבה את יום הכפורים הזה את יום מקרא קדש הזה, את יום סליחת העון הזה, קץ ומחילה לכל עונותינו, למען נחל מעושק דינו ונשוב לעשות חוקי רצונך בלבב שלם, ואתה ברחמיך הרבים רחם עלינו, כי לא תחפוץ בהשחתת עולם, שנא' דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, יעזוב רשע דרכו ואיש און כחשבותיו וישוב אל ה' וירחמיהו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח, ואתה אלוה סליחות חנון ורחום ארך אפים ורב חסד ואמת ונחם על הרעה ומרבה להטיב, ורוצה אתה בתשובתן של רשעים ואין אתה חפץ במיתתן, שנא' אמור אליהם חי אני נאום ה' אלהים אם אחפוץ במות הרשע כי אם בשוב רשע מדרכו וחיה, שובו שובו מדרכיכם הרעים ולמה תמותו בית ישראל, ונאמר החפץ אחפוץ מות רשע נאם ה' אלהים הלא בשובו מדרכיו וחיה: ונאמר כי לא אחפוץ במות המת נאום ה' אלהים והשיבו וחיו. כי אתה סולחן לישראל ומחולן לשבטי ישורון, ומבלעדיך אין לנו מוחל וסולח אלה • (ברוך אתה ה' המלך הסולחן): אלהי עד שלא נוצרתי וכו' עד אבל לא על די יסורין • ונאמר יהו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי, עושה שלום

סדר נעילה

במרוצו ברחמי הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל. אמן :
 ושליח לצור אומר [כ"ז] באמצע התפלה, במקום שאומר אתה יודע, ומסיים כי אתה
 שלחן לישראל, וחוסם, אבל יחיד חסור לו לחוסם בצרכה בידוי (*):
 ושליח לצור יורד לפני הכיפה בתפלת נעילה, ואומר מגן, וכחיה, לדור ידור, ובכן
 ובכן ובכן. וחוסם המלך הקדוש, ואומר אתה ברחמי וגו' וכשמגיע עד לפני
 ה' תפירו, אומר אמן מעבסה, ואם יש שעות ביום אומר אחר חכן מעמסה שלש
 סליחות, ומסיים את התפלה, ואומר רצה ובודים, ושם שלום. ומפלים על פניהם
 ואומר רחמנא רחמנא, רחמנא אבילנא, ויושבין ואומר שליח לצור אבינו מלכנו
 וכו' ואנחנו לא נדע, עשה למען שמך הגדול שיהגדל ויתקדש בעולם וכו': ובמנחה
 אין נושאים כהנים את כפיהם. ואף שליח לצור מזכיר בנעילה פעמים באהבה
 כמו במוסף, אבל בשחרית ובמנחה אין לריך לומר:

ואם חל יום הכפורים להיות בשבת, שליח לצור יורד בערבית ואומר ויכלו
 וקדושת שבת, מגן אבות בדברי וחוסם מקדש השבת, ואין לריך להזכיר יום
 הכפורים, ואח"כ אומר אבינו מלכנו על הסדר, אבל בתפלת שחרית
 [אומר] והנחיל לבניהם שבתות למנוחה ויום הכפורים הזה באהבה, ובמוסף
 אומר את מוספי יום השבת ומוספי יום הכפורים הזה, ואין לריך להזכיר שבת יותר
 מאת מוספי שבת. אבל בחתימה חוסם מקדש השבת וישראל ויום הכפורים:
 וכן כל מועדות שחלו להיות בשבת כך הוא סדוקן, שאין שליח לצור יורד בערבית
 מזכיר של יום טוב, שאלמלא שבת אין שליח לצור יורד בערבית ביום טוב
 ולא ביום הכפורים, וזהו טעמא ופירושו, ובאלו שלש (עבודות) [ערבית] שחרית
 ומנחה לריך לומר שליח לצור אבינו מלכנו, אבל במוסף אין אומר אבינו מלכנו:
 ולאחר שמסיים תפלת נעילה מתחיל שליח לצור מיד והוא רחם וכו', ברפא,
 אשר בדברו וכו', כדרך שמתפלל בחול, ואומר אתה הברלה בחוק הדעת
 כמו שאומר במולאי שבתות, ובמולאי יום הכפורים שחל להיות באמצע שבת
 ובמולאי יום טוב אין אומר ויהי נעם, שמתחלה כשקבעוהו אבות הראשונים לא
 קבעוהו אלא למולאי שבת, ובמולאי שבת גופה ליום טוב אין אומר כמו שכחוב
 למעלה (*), ולאחר עושה שלום חוקעין בשופר ק שר ק פעם אחת, וסולקים
 לבתיכם לשלום:

ומבדילין על היון כדרך שמבדילין במולאי שבת, ואעפ"י שחל להיות בחול
 מבדילין על האור, מפני שאסור להשתמש בו ביום הכפורים, שכן
 אמרו חכמים ח"ר חייא בר אבא ח"ר יוחנן מברכין על האור במולאי שבתות
 ובמולאי יום הכפורים, וכן עמא דבר וכן הלכה, מיהו משונה יום הכפורים משבת
 בדבר הזה, דבשבת מברכין על האור היולא מן העלים ומן האבנים, וביום
 הכפורים מברכין על האור באור ששבת, אבל לא באור היולא מן העלים
 ומן האבנים אלא במולאי שבתות בלבד: ובערב

(* עי' הגהות הר"ף שכתוב למען כה' תפלה סי' י"א סוף אות ח', כ' ונמחור ויערי כסוף וידו רכס, יחיד חוסם
 בא"י האל סולחן, ע"ש: *) עי' לעיל בסדר מו"ש קס הדברים יותר מבוררים:

ובערב יום הכפורים אין רשאי⁹³ להטמין את החמין כמו שעושין בערבי
 שבתות, מפני שאין טומיין את החמין חלא לכבוד שבת, וזה כמלא
 חולו בחול כמולאי יום הכפורים, כדי שלא ינלא מטמין לכבוד
 חולו, וכבר הפליגו בדבר זה, אנשי אספמיה עשו סמיכה שאין
 טומיין, אבל רב נחונאי גאון הכי אמר, להטמין חבשיל מערב יום הכפורים
 למולאי יום הכפורים, למה הולך לך, בשלמא להטמין שבת דקא בעי מיכל
 חבשיל, חלא למולאי יום הכפורים חול למה הולך להטמין מערב יום הכפורים,
 (יעמין) למולאי יום הכפורים יעשה כל לרכיו, אבל איסור אין זה, והעושה
 אין מנחין בו, ואין מונעין אותו:

סדר חג הסכות

בחג הסכות ערבית שחרית ומנחה, אומר אבות וגבורות, וקדושת השם. אתה
 בחרתנו וכו' עד זכר ליציאת מצרים: או"א יעלה ויבא וכו' עד בי אל מלך
 חנון ורחום אתה: והשיאנו וכו', והנחילנו ה' אלהינו באהבה וברצון מועדי קדשך
 וישמחו בך כל ישראל מקדשי שמך. בא"י מקדש ישראל והזמנים: ולומר רצה ומרדום.
 ושם שלום. וקדים, והולכין לבתיכם. ונכנסין בסוכה ואוכלין ושותין זה:

וחייב כל אחד מישראל לעשות סוכה לעלמו ולברך זה: ברוך שהחיינו וקיימנו
 והגייענו לזמן הזה: וברוך שקדשנו במצותיו וצונו לישב בסוכה: וכל פעם
 ופעם לריך לברך, חלא כיון שאין לה קביעה חלא בישיבה בסעודה ויש קידוש וסעודה
 וכוס לפניו, סודק על הכוס, ומנין שעל הכוס הוא סודק, שכך אמרו חכמים
 סוכה ואחר כך זמן, ורבה בר בר חנה אמר זמן ואחר כך סוכה, והלכתא סוכה
 ואח"כ זמן, וזמן על הכוס של קידוש היום הוא סודר:

וכך מקדשין על הכוס, אומר:

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון
 וקדשנו במצותיו. ותתן לנו ה' אלהינו מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון
 את יום חג הסכות הזה, את יום טוב מקרא קדש הזה, זמן שמחתנו באהבה מקרא
 קדש זכר ליציאת מצרים, כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים, ומועדי קדשך
 בשמחה ובששון הנחלתנו. ברוך אתה ה' מקדש ישראל והזמנים:

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בסוכה: ושהחיינו:

ובצרכת המזון מזכיר בצונה ירושלים יעלה ויבא:

ובשחרית הולכין לבתי כנסיות ומתפלל כתפלת ערבית, ולאחר שמתפללין מזכרין:

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על נשילת לולב:

ואח"כ

⁹³ הטור סניא דכריו נבי' תר"ע ע"ש ונדרכי משא, ועי' מנסיג אות מ"ו:

והנהגות אחרות... וכן הנהגות אחרות... וכן הנהגות אחרות...